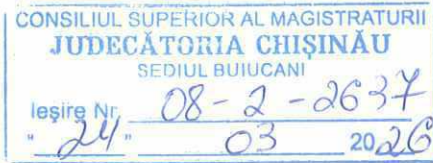

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Buiucani)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 200
Email: jbu@justice.md; Tel.: /+373 22/ 204 904
www.instante.justice.md

Dosarul nr. 1-3007/2025

Data: 24.03.2026

**Către Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Al. Lăpușeanu, nr. 28
MD-2004**

Prin prezenta, judecătorul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), Bejenari Olga vă expediază în adresa Dvs, sesizarea înaintată de apărătorul Tipa Gheorghe în cadrul cauzei penale de învinuire a lui Pîntea Cristian Constantin de comiterea infracțiunii prevăzute de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 30, 42 alin. (5), 45, 181/2 alin. (5) din Codul penal.

Anexe:

1. Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 23 martie (5 file);
2. Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (4 file);
3. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate (9 file);

Cu deosebit respect,

**Judecătorul
Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani)**

Olga BEJENARI

Ex.: Beleuța Teofilia

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004, Republica Moldova

SESIZARE

privind excepția de neconstituționalitate

a sintagmei „poate fi supus aducerii silite” din art. 370 alin. (6) din Codul de procedură
penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003

I. INSTANȚA PRIN CARE SE SESIZEAZĂ CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Sesizarea este formulată de avocatul Tipa Gheorghe prin Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, completul de judecată format din judecătorul Bejenari Olga, în cauza penală nr. 2025960044.

II. PĂRȚILE ÎN LITIGIUL PRINCIPAL

Inculpatul: Pîntea Cristian, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 30; 42 alin. (5); art. 45; 181² alin. (5) Cod penal.

Apărătorul: Tipa Gheorghe, avocat, Cabinetul Avocatului „Tipa Gheorghe”, mun. Chișinău, e-mail: [redacted] membru al Baroului Chișinău, Uniunea Avocaților din Moldova.

Acuzatorul de stat: procurorul Vasile Disculțu.

III. OBIECTUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Prevederile art. 370 alin. (6) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003, în partea sintagmei „poate fi supus aducerii silite”, care stipulează:

„(6) Martorul a cărui lipsă nu este justificată, în cazul în care partea insistă să fie audiat, poate fi supus aducerii silite.”

Coroborat cu prevederile art. 362 alin. (2) din Codul de procedură penală, care prevede: „(2) În caz de neprezentare a vreunui martor, a expertului sau a specialistului legal citați, instanța, ascultând opiniile părților asupra acestei chestiuni, dispune continuarea ședinței și ia măsurile respective pentru asigurarea prezenței lor, dacă aceasta este necesar, sau dispune părții care nu a asigurat prezența să o asigure la ședința următoare.”

IV. PREVEDERILE CONSTITUȚIONALE PRETINS ÎNCĂLCATE

Art. 16 din Constituția Republicii Moldova – Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Art. 20 din Constituția Republicii Moldova – Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Art. 25 din Constituția Republicii Moldova – Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.”

Art. 26 din Constituția Republicii Moldova – Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat. (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale. (3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.”

Art. 54 din Constituția Republicii Moldova – Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Art. 5 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – Dreptul la libertate și siguranță, în coroborare cu art. 25 din Constituție, în măsura în care privarea de libertate sau menținerea stării de incertitudine juridică a inculpatului este agravată de imposibilitatea administrării probelor în apărare.

Art. 4 și art. 8 din Constituție și Art. 6 § 1 și § 3 lit. d) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (cu aplicabilitate directă în temeiul art. 4 și art. 8 din Constituție și art. 7 alin. (2) din CPP) – Dreptul la un proces echitabil și dreptul de a obține citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării.

V. MOTIVAREA EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

A. Circumstanțele cauzei

În cadrul Judecătorei Chișinău cu sediul Buiucani se examinează cauza penală nr. 2025960044, în care cet. Pîntea Cristian a fost pus sub învinuire la 10.10.2025, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 30; 42 alin. (5); art. 45; 181² alin. (5) Cod penal.

În cadrul urmăririi penale, dar și al cercetării judecătorești, inculpatul Pîntea Cristian a dat declarații conform cărora, în anul 2020, la scurt timp după angajarea sa în cadrul PP Șor, acesta a fost abordat de Mihail Savcenco, care la acel moment ocupa funcția de Șef al Direcției municipale Chișinău din cadrul Serviciului de Informații și Securitate (SIS). La propunerea insistentă a ultimului, cet. Pîntea Cristian a acceptat a fi colaborator sub

acoperire în vederea documentării și acumulării informațiilor și probelor privind activitatea PP Șor.

Aceste declarații sunt confirmate de capturile de ecran ale mesajelor efectuate prin aplicația SIGNAL cu abonatul nr. de telefon _____, corespunzând numelui Constantin Stratan (alias Mihail Savcenco), conținute în procesul-verbal de cercetare a obiectelor și documentelor din 28.02.2023 (f.d. 134-152, vol. X) și recunoscute ca mijloace materiale de probă prin ordonanța din 28.03.2023 (f.d. 154-156, vol. X).

Audierea martorului Savcenco Mihail este esențială pentru verificarea și confirmarea declarațiilor inculpatului privind colaborarea cu SIS, circumstanță care ar putea constitui temei de excludere a răspunderii penale sau circumstanță atenuantă.

Instanța de judecată a admis cererea de audiere în calitate de martor a lui Mihail Savcenco. Acesta a fost citat prin telefonogramă pentru ședința de judecată din 18.03.2026. Cu toate că a fost legal citat, martorul a ignorat cu rea-credință citația și nu s-a prezentat. Fiind repetat citat pentru ședința din 19.03.2026, din nou a ignorat citația.

Apărarea a solicitat dispunerea aducerii silite a martorului Savcenco Mihail, cerere care a fost respinsă de instanță.

Menționăm, de asemenea, că în cadrul urmăririi penale a fost înaintată o cerere de stabilire și audiere a martorului Constantin Stratan (Mihail Savcenco), cerere respinsă de organul de urmărire penală cu motivația pretensei acumulări a probelor suficiente pentru stabilirea vinovăției inculpatului – fapt ce denotă o abordare unilaterală, contrară art. 19 alin. (3) CPP.

B. Problema de constituționalitate

1. Calitatea legii obiect al excepției – formularea facultativă a normei

Sintagma „poate fi supus aducerii silite” din art. 370 alin. (6) CPP conferă instanței de judecată o simplă facultate, nu o obligație, de a dispune aducerea silită a martorului care, fiind legal citat, nu se prezintă fără justificare. Această formulare facultativă creează un spațiu de discreție nelimitat pentru instanță, permițându-i să refuze aducerea silită chiar și atunci când: (a) martorul a fost legal citat și a recepționat citația; (b) martorul ignoră în mod repetat și cu rea-credință citațiile; (c) audierea martorului este esențială pentru exercitarea dreptului la apărare; (d) partea insistă asupra audierii.

Prin această formulare, legiuitorul a instituit o normă lipsită de previzibilitate și claritate, care nu oferă garanții suficiente ca dreptul la apărare, consacrat de art. 26 din Constituție, va fi respectat efectiv. Partea nu poate anticipa dacă și în ce condiții instanța va recurge la aducerea silită, iar refuzul instanței transformă dreptul fundamental la apărare și la administrarea probelor într-unul iluzoriu și teoretic.

2. Încălcarea principiului egalității armelor (art. 16 din Constituție)

Conform art. 24 alin. (3) CPP, părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale. Art. 315 CPP prevede că procurorul și apărătorul beneficiază de drepturi egale în fața instanței de judecată în ce privește administrarea probelor.

În practică însă, principiul egalității armelor este grav afectat. Acuzatorul de stat (procurorul), în calitate de reprezentant al puterii publice, dispune de instrumente efective de constrângere a martorilor (mandat de aducere silită emis în faza de urmărire penală, inclusiv la judecarea cauzei), în timp ce apărarea este lipsită de orice instrument propriu de constrângere și depinde în totalitate de voința instanței. Când instanța refuză aducerea silită, apărarea rămâne fără niciun remediu efectiv, în timp ce acuzarea nu se confruntă cu o asemenea vulnerabilitate.

Această asimetrie structurală, permisă de formularea facultativă a art. 370 alin. (6) CPP, contravine art. 16 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenția Europeană (egalitatea armelor ca componentă a procesului echitabil în materie penală).

3. Încălcarea dreptului la apărare (art. 26 din Constituție)

Art. 26 din Constituție garantează dreptul la apărare. Acest drept implică nu doar asistența unui avocat, ci și posibilitatea reală și efectivă de a administra probe în susținerea poziției procesuale. Art. 66 alin. (2) pct. 17) CPP consacră dreptul inculpatului de a solicita audierea martorilor acuzării și de a obține citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării – normă care transpune garanția prevăzută de art. 6 § 3 lit. d) din CEDO.

Când instanța refuză aducerea silită a unui martor esențial al apărării care se eschivează cu rea-credință, dreptul prevăzut de art. 66 alin. (2) pct. 17) CPP devine inoperant, iar garanția constituțională a dreptului la apărare este golită de conținut. Apărarea nu poate fi obligată să „asigure prezența” unei persoane care refuză să se prezinte, deoarece nu dispune de niciun mecanism legal de constrângere.

4. Încălcarea accesului liber la justiție (art. 20 din Constituție)

Art. 20 din Constituție garantează dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești. Accesul la justiție nu se reduce la dreptul de a sesiza instanța, ci presupune și dreptul de a beneficia de un proces echitabil, în cadrul căruia probele pot fi efectiv administrate. Refuzul instanței de a dispune aducerea silită, în contextul în care norma contestată îi permite acest lucru, constituie o limitare disproporționată a accesului la justiție, incompatibilă cu art. 20 din Constituție.

5. Încălcarea libertății individuale și siguranței persoanei (art. 25 din Constituție)

Art. 25 alin. (1) din Constituție proclamă inviolabilitatea libertății individuale și a siguranței persoanei. Deși acest articol este în mod tradițional invocat în contextul detenției și al privării de libertate, Curtea Constituțională a Republicii Moldova și Curtea Europeană a Drepturilor Omului au interpretat noțiunea de „siguranță a persoanei” într-un sens larg, care cuprinde și garanțiile procedurale menite să protejeze persoana împotriva arbitrarului statal.

Incidența art. 25 din Constituție în prezenta cauză se manifestă pe două paliere:

a) Siguranța juridică a persoanei aflate sub acuzare. Inculpatul Pîntea Cristian se află sub o acuzație penală gravă, ceea ce implică restricții inerente ale libertății sale

(măsurile preventive, obligația de a se prezenta la judecată, incertitudinea juridică privind rezultatul procesului). Dreptul la „siguranța persoanei” în accepțiunea constituțională impune ca statul să ofere persoanei acuzate mijloace procedurale efective de a contesta acuzațiile și de a-și dovedi nevinovăția sau circumstanțele atenuante. Imposibilitatea de a administra o probă esențială, din cauza formulării facultative a normei procedurale, afectează siguranța juridică a inculpatului, plasându-l într-o stare de vulnerabilitate procesuală care contravine spiritului art. 25 din Constituție.

b) Dimensiunea substanțială. Riscul unei condamnări în lipsa examinării tuturor probelor relevante. Refuzul de a asigura prezența martorului cheie al apărării creează riscul concret ca inculpatul să fie condamnat fără ca instanța să fi examinat toate probele relevante. O condamnare în astfel de condiții ar afecta direct libertatea individuală a persoanei (prin executarea pedepsei eventuale), iar această afectare ar fi generată nu de probe suficiente și concludente, ci de o deficiență legislativă care a împiedicat administrarea completă a probelor apărării. Prin urmare, art. 25 din Constituție impune ca normele procedurale care reglementează administrarea probelor în procesul penal să fie formulate astfel încât să garanteze efectiv dreptul la apărare, ca premisă a protecției libertății individuale.

c) Coroborarea cu art. 5 § 1 CEDO. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dreptul la libertate și siguranță, prevăzut de art. 5 CEDO (echivalentul convențional al art. 25 din Constituție), cuprinde și garanții procedurale împotriva arbitrariului. O persoană acuzată care este lipsită de posibilitatea efectivă de a-și proba apărarea se află într-o situație de insecuritate juridică care afectează substanța dreptului prevăzut de art. 25 din Constituție.

6. Încălcarea art. 54 din Constituție – Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

Art. 54 din Constituție instituie un cadru strict pentru orice restrângere a drepturilor fundamentale. Analiza normei contestate prin prisma fiecărui alineat al art. 54 relevă următoarele:

6.1. Art. 54 alin. (1) - Interdicția de a adopta legi care suprimă sau diminuează drepturile fundamentale

Art. 54 alin. (1) stabilește o interdicție absolută: „În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.”

Formularea facultativă a art. 370 alin. (6) CPP („poate fi supus”) diminuează în substanță dreptul la apărare (art. 26 din Constituție) și dreptul la un proces echitabil. Prin faptul că legiuitorul a ales o formulare care conferă instanței o simplă facultate în loc de o obligație, acesta a adoptat o normă care, în aplicarea sa practică, poate conduce și conduce la suprimarea efectivă a dreptului apărării de a administra probe esențiale. Nu este vorba despre o restrângere admisibilă, ci despre o diminuare a însăși substanței dreptului, ceea ce este interzis de art. 54 alin. (1).

6.2. Art. 54 alin. (2) - Lipsa unui scop legitim și a necesității restrângerii

Chiar dacă s-ar accepta că formularea contestată nu suprimă, ci doar restrânge dreptul la apărare, această restrângere nu îndeplinește condițiile prevăzute de art. 54 alin. (2):

– Nu există un scop legitim al formulării facultative. Niciuna dintre valorile enumerate în art. 54 alin. (2) (securitatea națională, integritatea teritorială, bunăstarea economică, ordinea publică, prevenirea infracțiunilor, protejarea drepturilor altora, confidențialitatea, autoritatea justiției) nu justifică de ce instanța ar trebui să aibă dreptul de a refuza aducerea silită a unui martor care se eschivează cu rea-credință de la obligația legală de a depune mărturie.

– Dimpotrivă, scopul legitim al „garantării autorității și imparțialității justiției” (invocat în art. 54 alin. (2) în fine) impune tocmai ca instanța să dispună aducerea silită – căci autoritatea justiției presupune capacitatea efectivă a instanței de a asigura desfășurarea procesului, iar imparțialitatea presupune egalitatea armelor între părți. Refuzul aducerii silite subminează, nu protejează, autoritatea justiției.

– Restrângerea nu corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional. Dimpotrivă, standardele internaționale (art. 6 § 3 lit. d) CEDO, jurisprudența CtEDO) impun obligația pozitivă a statului de a asigura prezența martorilor.

6.3. Art. 54 alin. (3) - Protecția absolută a drepturilor din art. 20-24

Art. 54 alin. (3) din Constituție stabilește o clauză de intangibilitate: „Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.”

Aceasta înseamnă că drepturile proclamate de articolele 20 (accesul liber la justiție), 21 (prezumția de nevinovăție), 22 (principiul legalității), 23 (dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile) și 24 (neretroactivitatea legii).

În măsura în care art. 370 alin. (6) CPP, prin formularea sa facultativă, permite restrângerea accesului efectiv la justiție (art. 20) – prin crearea posibilității ca instanța să refuze singura măsură de asigurare a prezenței martorului – această normă contravine interdicției absolute prevăzute de art. 54 alin. (3) din Constituție.

6.4. Art. 54 alin. (4) - Testul proporționalității și interzicerea atingerii existenței dreptului

Art. 54 alin. (4) impune două condiții cumulative oricărei restrângerii: (i) proporționalitatea cu situația care a determinat-o și (ii) interdicția de a atinge existența dreptului sau a libertății.

Formularea „poate fi supus aducerii silite” nu satisface niciuna dintre aceste condiții:

i) Disproporționalitate. Nu există niciun interes public sau procesual care să justifice de ce un martor care ignoră cu rea-credință citațiile ar trebui să beneficieze de „protecția” unei norme facultative, în detrimentul dreptului fundamental la apărare al inculpatului. Proporționalitatea impune ca, în balanța dintre interesul martorului de a nu fi deranjat și

dreptul inculpatului la un proces echitabil, să prevaleze dreptul fundamental al celui acuzat.

ii) **Atingerea existenței dreptului.** Când singurul instrument procedural disponibil pentru asigurarea prezenței martorului (aducerea silită) este lăsat la discreția instanței, iar instanța refuză să îl utilizeze, dreptul la apărare nu este doar restrâns – el este anulat în substanța sa. Apărarea rămâne fără nicio posibilitate de a administra proba, ceea ce echivalează cu atingerea existenței dreptului la apărare, interzisă expres de art. 54 alin. (4).

7. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mod constant că dreptul prevăzut de art. 6 § 3 lit. d) din Convenție implică obligația pozitivă a instanțelor naționale de a lua toate măsurile rezonabile pentru a asigura prezența martorilor solicitați de apărare (a se vedea, inter alia, Bonev c. Bulgaria, nr. 60018/00, § 43; Polyakov c. Rusia, nr. 77011/01, §§ 34-36; Perna c. Italia [MC], nr. 48898/99, § 29).

Instanța națională nu poate transfera apărării (avocatului) sarcina de a asigura prezența unui martor care se eschivează, când doar statul dispune de mijloace de constrângere. Formularea „poate fi supus” din art. 370 alin. (6) CPP permite instanței să eludeze această obligație pozitivă, ceea ce este incompatibil cu standardele CEDO.

Conform art. 7 alin. (2) și (8) CPP, reglementările internaționale în domeniul drepturilor omului și hotărârile definitive ale CtEDO sunt obligatorii pentru instanțele de judecată, având prioritate față de normele naționale.

C. Aplicabilitatea normei contestate în cauza pendinte

Prevederile art. 370 alin. (6) CPP urmează a fi aplicate nemijlocit în cauza penală nr. 2025960044, în contextul soluționării cererii apărării de dispunere a aducerii silite a martorului Savenco Mihail. Norma contestată constituie temeiul juridic în baza căruia instanța a refuzat deja aducerea silită, invocând caracterul facultativ al formulării, ceea ce afectează direct dreptul la apărare al inculpatului Pîntea Cristian.

D. Inexistența unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale

Până la data prezentei sesizări, Curtea Constituțională nu s-a pronunțat asupra constituționalității sintagmei „poate fi supus aducerii silite” din art. 370 alin. (6) CPP din perspectiva criticilor formulate în prezenta sesizare.

VI. SOLICITAREA

În temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituția Republicii Moldova, al art. 7 alin. (3), (3¹), (3²) din Codul de procedură penală, al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 74 din 21.03.2025 și al Codului jurisdicției constituționale,

SOLICITĂM:

1. Să se constate neconstituționalitatea sintagmei „poate fi supus aducerii silită” din art. 370 alin. (6) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr. 122 din 14.03.2003, în raport cu art. 16, art. 20, art. 25, art. 26 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, coroborate cu art. 5 § 1 și art. 6 § 1 și § 3 lit. d) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

2. Alternativ, să se constate neconstituționalitatea art. 370 alin. (6) CPP în măsura în care acesta nu instituie obligația instanței de judecată de a dispune aducerea silită a martorului care, fiind legal citat, nu se prezintă fără justificare, în situația în care partea apărării insistă asupra audierii și demonstrează relevanța depozitiei pentru exercitarea dreptului la apărare.

3. Să se constate că formularea facultativă a normei contestate constituie o diminuare a drepturilor fundamentale interzisă de art. 54 alin. (1) din Constituție și o restrângere inadmisibilă a drepturilor prevăzute de art. 20-24, în sensul art. 54 alin. (3) din Constituție, care nu îndeplinește testul de proporționalitate prevăzut de art. 54 alin. (4).

VII. ANEXE

- 1. Copia încheierii instanței de judecată privind ridicarea excepției de neconstituționalitate;
- 2. Copia cererii de aducere silită a martorului Savcenco Mihail și a încheierii de respingere;
- 3. Copia procesului-verbal de cercetare a obiectelor și documentelor din 28.02.2023 (f.d. 134-152, vol. X);
- 4. Copia ordonanței de recunoaștere în calitate de corp delict din 28.03.2023;
- 5. Extras din declarațiile inculpatului Pîntea Cristian din 10.10.2025 și 18.03.2026;
- 6. Dovada citării martorului Savcenco Mihail (telefonograme pentru ședințele din 18.03.2026 și 19.03.2026);
- 7. Copia cererii de audiere a martorului, respinsă de OUP în cadrul urmăririi penale;

Avocat, Tîpa Gheorghe

ÎNCHEIERE

23 martie 2026

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Olga Bejenari

Grefier

Teofilia Beleuța

Cu participarea:

Acuzatorului de stat

Vasile Disculțu

Apărătorul în interesele inculpatului Cristian Pîntea, avocatul

Gheorghe Tipa

Inculpatului

Cristian Pîntea

examinând în ședință de judecată publică, în cadrul cauzei penale cu privire la învinuirea lui Pîntea Cristian Constantin, de săvârșirea infracțiunii prevăzute art. 30, art. 42 alin. (5), art. 45 și art. 181² alin. (5) din Codul penal, cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 370 alin. (6) din Codul de procedură penală, înaintată de apărătorul în interesele inculpatului Pîntea Cristian, avocatul Gheorghe Tipa, instanța de judecată,

CONSTATĂ:

Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în procedura judecătorului Olga Bejenari, se află în examinare cauza penală privind învinuirea inculpatului Pîntea Cristian Constantin de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 30, art. 42 alin. (5), art. 45 și art. 181² alin. (5) din Codul penal.

În cadrul ședinței de judecată din 20 martie 2026, apărătorul Gheorghe Tipa a depus o cerere prin care a solicitat, în temeiul art. 7 alin. (3) și (3¹) din Codul de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*poate fi supus aducerii silite*” din cuprinsul dispoziției alin. (6) al art. 370 din Codul de procedură penală.

În motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, apărătorul a invocat că norma contestată, prin formularea sa facultativă, contravine prevederilor constituționale și convenționale, respectiv articolelor 4, 8, 16, 20, 25, 26 și 54 din Constituție, precum și articolelor 5 § 1 și 6 § 1 și § 3 lit. d) din CEDO.

A relatat că, în cadrul judecării prezentei cauze, inculpatul Pîntea Cristian a declarat, atât în calitate de învinuit (*data audierii: 10.10.2025*), cât și în calitate de inculpat (*data audierii: 18.03.2026*), că, în anul 2020, a fost recrutat de Mihail Savcenco, șef al Direcției municipale Chișinău a Serviciului de Informații și Securitate, în calitate de colaborator sub acoperire, pentru documentarea activității PP „Șor”.

Apărătorul a menționat că aceste declarații sunt coroborate cu capturi de ecran ale mesajelor purtate prin aplicația Signal cu abonatul „+373 69141109”, identificat sub aliasul Constantin Stratan (*în realitate Mihail Savcenco*), conținute în procesul-verbal din 28.02.2023 (*vol. X, f.d.134–152*), recunoscute ca mijloace materiale de probă prin ordonanța din 28.03.2023 (*vol. X, f.d.154–156*).

De asemenea, a indicat că instanța de judecată a admis cererea apărării privind audierea în calitate de martor a lui Savcenco Mihail, acesta fiind citat prin telefonogramă pentru ședințele din 18.03.2026 și 19.03.2026. Cu toate acestea, deși a recepționat citațiile, martorul a ignorat, cu rea-credință, obligația de a se prezenta, fără a comunica vreun motiv.

Apărătorul a mai invocat că a solicitat dispunerea aducerii silite a martorului, însă cererea a fost respinsă de instanță. Totodată, în faza urmăririi penale, cererea de audiere a aceluiași martor a fost respinsă de organul de urmărire penală, cu motivarea existenței „*probelor suficiente*”. În aceste condiții, cercetarea judecătorească reprezintă unicul cadru procesual disponibil pentru administrarea acestei probe esențiale.

A subliniat că depoziția martorului Savcenco Mihail are o relevanță decisivă, întrucât confirmarea unei eventuale colaborări cu Serviciul de Informații și Securitate ar putea constitui fie un temei de excludere a răspunderii penale (*prin lipsa intenției infracționale proprii sau existența unei cauze justificative*), fie o circumstanță atenuantă în sensul art. 76 alin. (1) lit. a) din Codul penal.

Apărătorul a evidențiat că apărarea se află în imposibilitate obiectivă de a asigura prezența martorului, neavând la dispoziție mijloace legale de constrângere, iar norma contestată – art. 370 alin. (6) din Codul de procedură penală, prin formularea facultativă „*poate fi supus*”, permite instanței să refuze dispunerea aducerii silite.

A precizat că motivarea detaliată, cu argumente juridice exhaustive, este cuprinsă în sesizarea anexată la cerere.

De asemenea, apărătorul a solicitat instanței să constate întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de art. 7 alin. (3¹) din Codul de procedură penală, după cum urmează: a) *obiectul excepției se încadrează în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, întrucât art. 370 alin. (6) din Codul de procedură penală face parte din Legea nr. 122 din 14.03.2003, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova; b) excepția este ridicată de avocatul Tîpa Gheorghe, în calitate de apărător al inculpatului Pîntea Cristian, parte în procesul penal, conform art. 66 din Codul de procedură penală; c) prevederile contestate sunt aplicabile nemijlocit în cauza pendinte, art. 370 alin. (6) constituind temeiul juridic al soluționării cererii privind aducerea silită a martorului Savcenco Mihail; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale care să fi examinat sintagma „*poate fi supus aducerii silite*” din art. 370 alin. (6) din Codul de procedură penală din perspectiva criticilor formulate.*

În drept, apărătorul a invocat prevederile art. 7 alin. (3), (3¹), (3²) și (3³) din Codul de procedură penală, art. 135 alin. (1) lit. a) și g), precum și art. 16, 20, 25, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, art. 5 § 1 și art. 6 § 1 și § 3 lit. d) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și dispozițiile Legii nr. 74 din 21.03.2025 cu privire la Curtea Constituțională și ale Codului jurisdicției constituționale.

În ședința de judecată, fiind pusă în discuție cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, apărătorul în interesele inculpatului Pîntea Cristian, avocatul Gheorghe Tîpa, a reiterat argumentele expuse în cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*poate fi supus aducerii silite*” din cuprinsul dispoziției alin. (6) al art. 370 din Codul de procedură penală și a solicitat admiterea acesteia, ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, cu suspendarea dezbaterilor judiciare până la pronunțarea Curții Constituționale.

În ședința de judecată, inculpatul Pîntea Cristian a susținut cererea apărătorului și a solicitat admiterea acesteia.

În ședința de judecată, din 23 martie 2026, acuzatorul de stat, procurorul în

Procuratura Anticorupție, Vasile Discuțu, a soliciat respingerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, invocând faptul că prin acordarea unei marje discreționare judecătorului la soluționarea chestiunii privind aducerea silită a unui martor ar fi suprimate în mod arbitrar o suită de drepturi constituționale, cum ar fi cel la apărare, egalitatea armelor procesuale, acces liber la justiție etc.

Audiind opinia participanților la proces și analizând cererea formulată de apărătorul Gheorghe Tipa, în interesele inculpatului Pîntea Cristian, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată va admite cererea apărătorului, din considerentele expuse infra.

Din conținutul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată reține că aceasta vizează sintagma „*poate fi supus aducerii silite*” din cuprinsul dispoziției alin. (6) al art. 370 din Codul de procedură penală.

Totodată, apărătorul invocă neconcordanța normei contestate, prin formularea sa facultativă, cu prevederile constituționale și convenționale, respectiv cu articolele 4, 8, 16, 20, 25, 26 și 54 din Constituție, precum și cu articolele 5 § 1 și 6 § 1 și § 3 lit. d) din CEDO.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: „82. *judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”*

Totodată, potrivit art. 7 alin. (3)-(3³) din Codul de procedură penală, „(3) *În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) *Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra*

excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii. (3³) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.”

Astfel, instanța de judecată menționează că, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție și al art. 4 alin. (1) lit. a) și g) din Legea nr. 74 din 10 aprilie 2025 privind Curtea Constituțională, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Totodată, Curtea rezolvă excepțiile de neconstituționalitate a actelor normative prevăzute la lit. a) la sesizarea instanțelor judecătorești.

Prin urmare, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite atât la art. 7 alin. (3¹) din Codul de procedură penală, cât și în Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 a Curții Constituționale, instanța de judecată menționează că norma vizată de către apărător constituie obiect al controlului de constituționalitate, precum și faptul că ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către o parte în proces, mai exact de către apărătorul în interesele inculpatului Pîntea Cristian, avocatul Gheorghe Tipa, precum și faptul că prevederile contestate de către apărător au incidentă asupra soluționării cauzei aflate pe rol.

Într-o altă ordine de idei, în partea ce ține de cea de-a patra condiție, respectiv dacă nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate, instanța de judecată notează că, potrivit paginii oficiale web a Curții Constituționale (CCDOC), nu există o hotărâre anterioară care să fi avut ca obiect prevederile contestate prin prezenta cerere formulată de apărătorul Gheorghe Tipa, în interesele inculpatului Pîntea Cristian.

Din aceste considerente, ținând cont că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța de judecată va admite solicitarea apărătorului Gheorghe Tipa, în interesele inculpatului Pîntea Cristian și ridică excepția de neconstituționalitate a sintagmei „poate fi supus aducerii silite” din cuprinsul dispoziției alin. (6) al art. 370 din Codul de procedură penală.

În concordanță cu cele menționate, instanța precizează că în cauza *Ivanciuc împotriva României* (decizia nr.18624/03), fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins arbitrar (*Coëme și alții împotriva Belgiei*, § 114 și *Wynen împotriva*

Belgiei, § 41)”.
Totodată, în cauza *Pronina împotriva Ucrainei* (nr. 63566/00), Curtea Europeană a statuat că dispozițiile Convenției Europene nu garantează dreptul de acces la o instanță cu competența de a invalida sau de a nesocoti o dispoziție legală, ori de a da o interpretare oficială acesteia. De asemenea, a reținut că prevederile art. 6 din Convenție nu garantează dreptul ca o instanță națională sau internațională să fie sesizată cu o chestiune prejudicială. În același timp, față de sistemul de drept ucrainean, în care persoanele fizice nu pot sesiza direct instanța constituțională, ci numai prin intermediul instanțelor de fond, care au o marjă de apreciere în privința sesizării, Curtea Europeană a statuat că instanțele au omis să analizeze cererea reclamantei din punctul de vedere al compatibilității cu dispozițiile constituționale și, prin urmare, ignorând acest aspect, deși era specific, important și pertinent, au determinat încălcarea dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenție.

Respectiv, Curtea Constituțională, tot prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016 (par. 86-87) a reținut că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești, iar având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

În conformitate cu articolele 7 și 342 din Codul de procedură penală, instanța de judecată,

D I S P U N E:

Se admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 370 alin. (6) din Codul de procedură penală, înaintată de apărătorul în interesele inculpatului Pîntea Cristian, avocatul Gheorghe Tipa.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 370 alin. (6) din Codul de procedură penală.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, pentru examinare conform competenței.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Olga BEJENARI